

Stabilita bankovního sektoru v ČR

Jiří Rusnok
guvernér, Česká národní banka

UniCredit Bank Forum
Praha, 9. listopadu 2018

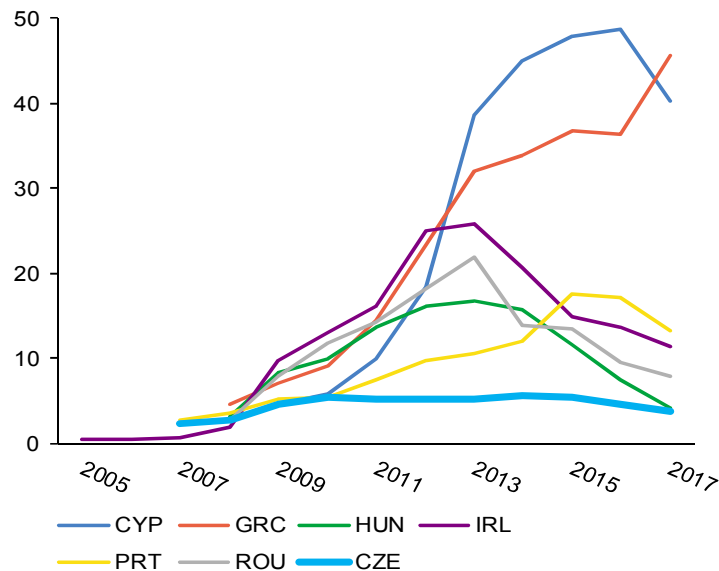
- Vybrané ukazatele stability bankovního sektoru
- Zátěžové testy ČNB
- Makrobezpečnostní regulatorní opatření ČNB

- Finanční systém se stává nejzranitelnějším tehdy, když vypadá nejrobustněji; rostoucí rizika nejsou na první pohled viditelná:
 - podíl úvěrů se selháním bývá v dobách nejsilnějšího vzestupu ekonomiky velmi nízký: to bývá mylně interpretováno jako důkaz o tom, že rizika jsou nízká
 - v důsledku rychlejšího růstu cen bydlení v relaci k příjmům se dlužníci stávají zranitelnějšími
 - optimistická očekávání domácností zvyšují jejich ochotu financovat výdaje prostřednictvím dluhu
 - zvyšuje se pravděpodobnost, že o úvěr budou v rostoucí míře usilovat rizikovější žadatelé s větší tendencí riskovat

Největší rizika pro finanční stabilitu se rodí v dobrých časech, kdy banky i jejich klienti vnímají rizika jako nejnižší

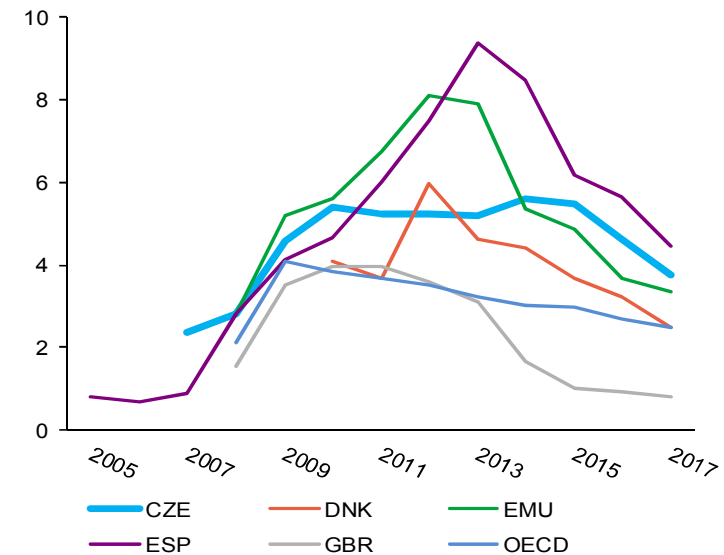
Úvěry v selhání a hospodářský cyklus

Podíl bankovních úvěrů se selháním
(v % celkových úvěrů)

Pramen: World Bank

Podíl bankovních úvěrů se selháním
(v % celkových úvěrů)

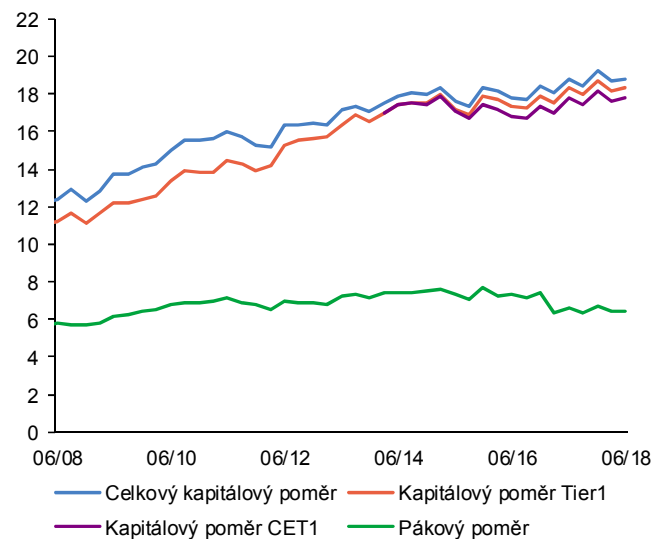

Pramen: World Bank

Podíl úvěrů se selháním (NPL) s nástupem finanční krize několikanásobně vzrostl; v některých zemích doposud přetrvává a dlouhodobě nepříznivě ovlivňuje ekonomiku

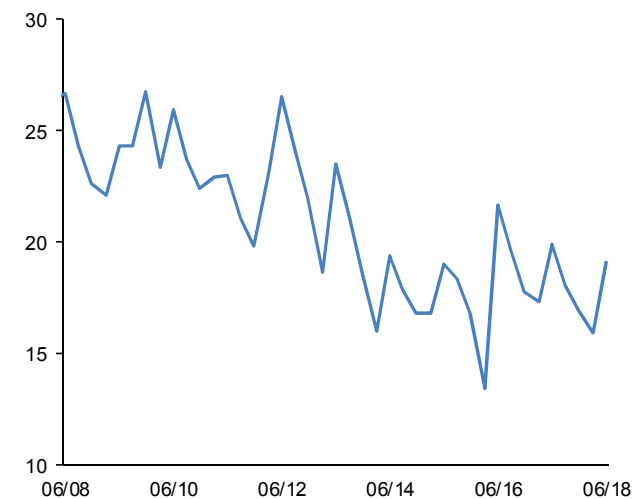
Kapitálová přiměřenost bank v ČR

Kapitálová přiměřenost a pákový poměr (%)

Pramen: ČNB

Rentabilita vlastního kapitálu (%)

Pramen: ČNB

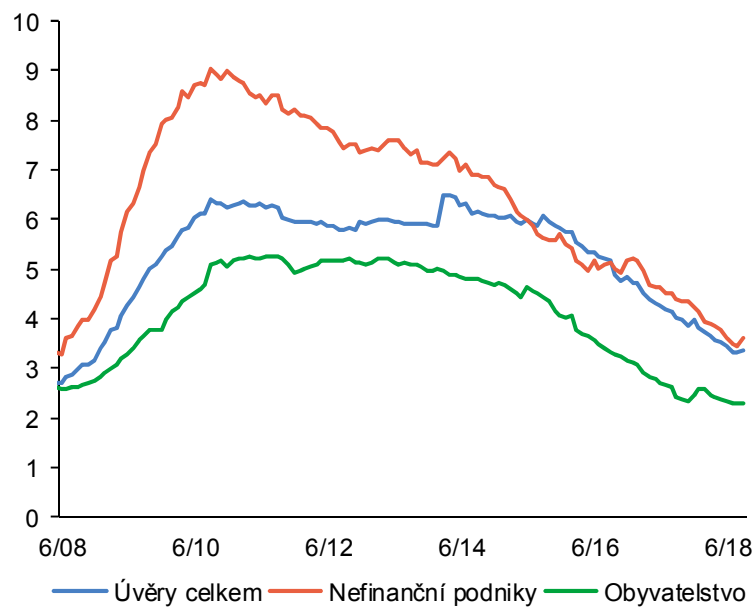
Pozn.: Rentabilita vlastního kapitálu je spočtena jako poměr zisku/ztráty po zdanění ke kapitálu Tier 1.

Hodnoty k 30.6.2018: celkový kapitál: 18.8%; Tier 1: 18,3%; CET1: 17,8%; kapitálová přiměřenost je dlouhodobě stabilní (i díky kapitálovým rezervám), stejně jako rentabilita kapitálu

Úvěry v selhání a jejich krytí

Podíl úvěrů v selhání na celkových úvěrech

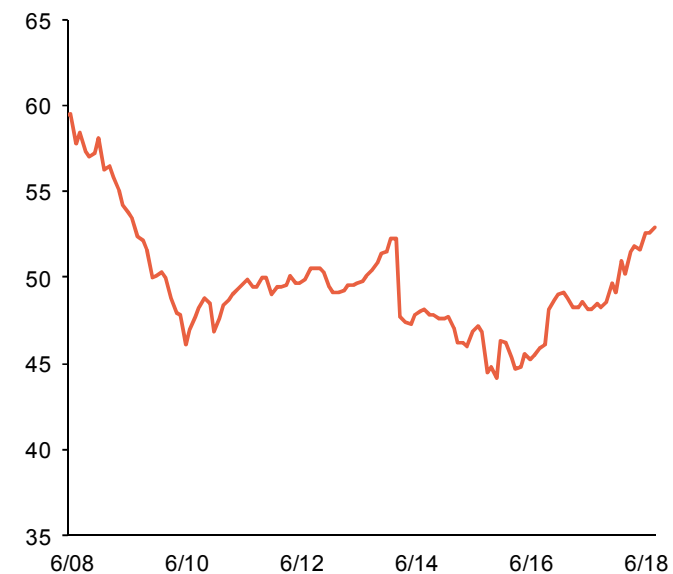
(v %)

Pramen: ČNB

Krytí úvěrů v selhání opravnými položkami

(%)

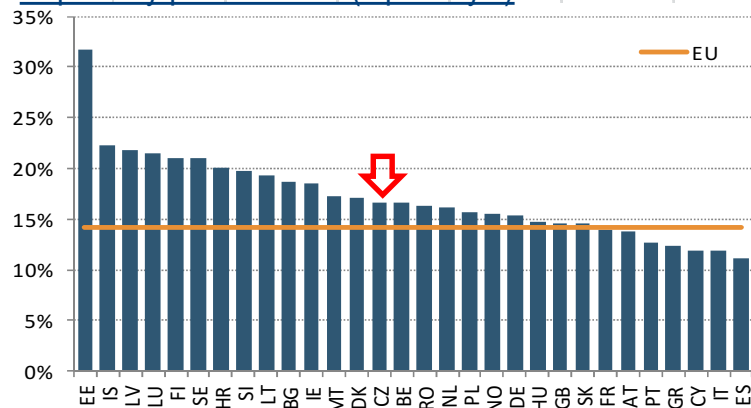

Pramen: ČNB

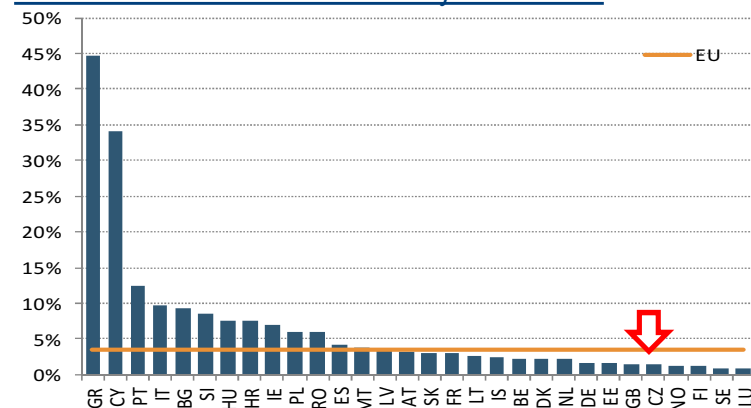
Úvěry v selhání jsou na nízké úrovni a krytí úvěrů v selhání opravnými položkami je stabilní

Mezinárodní srovnání: ČR je buď poblíž průměru zemí EU nebo vysoko nad ním (krytí úvěrů opravnými položkami, rentabilita)

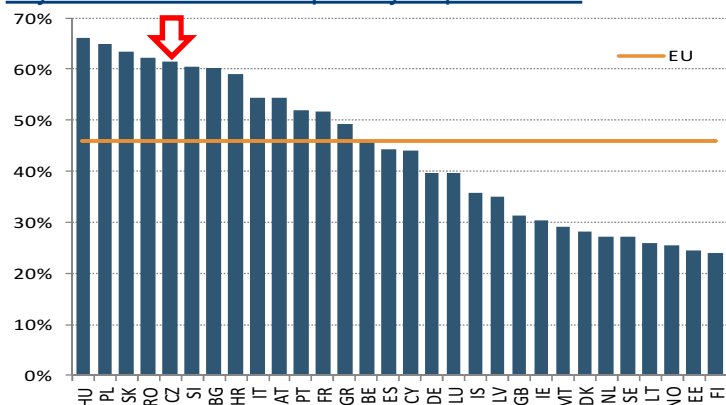
Kapitálový poměr Tier 1 (v plné výši)

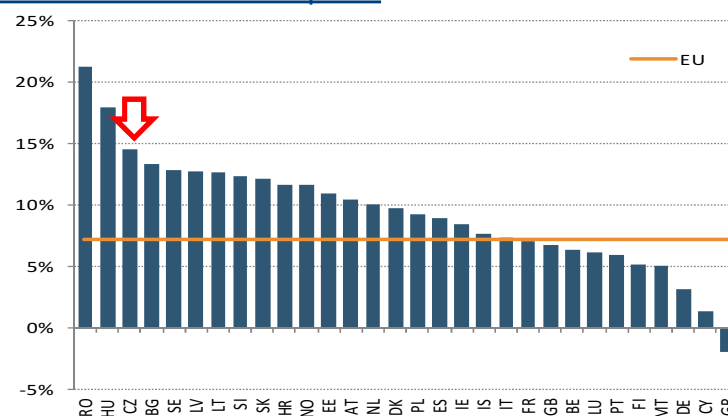
Podíl úvěrů v selhání na celkových úvěrech

Krytí úvěrů v selhání opravnými položkami

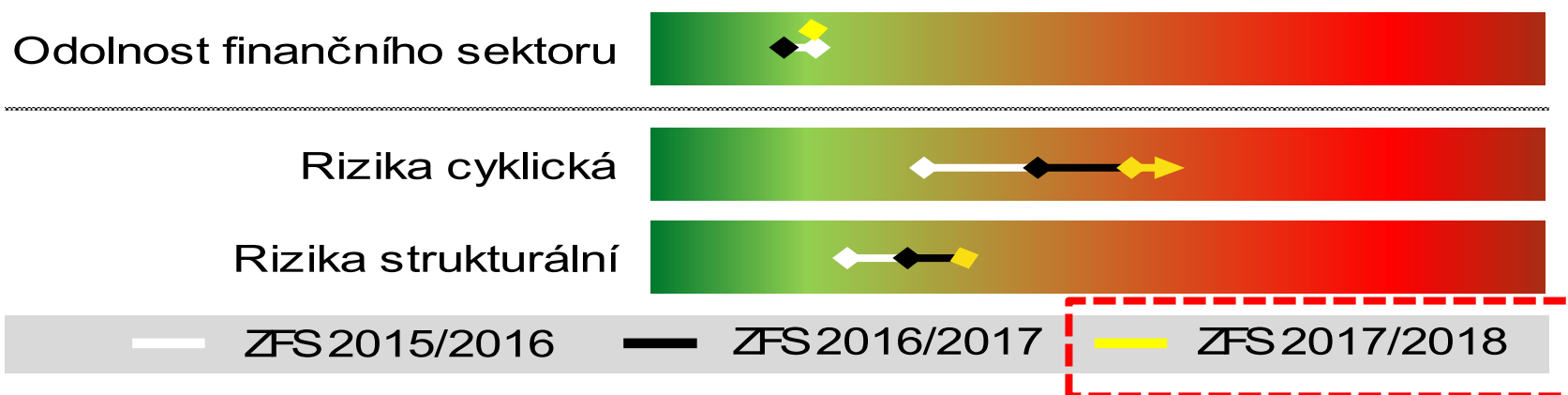

Rentabilita vlastního kapitálu

Zdroj : European Banking Authority, Risk Dashboard - data Q2 2018 (za ČR pouze největší 3 banky)

Celkové vyhodnocení odolnosti a rizik finančního sektoru

Vzad hledící vyhodnocení: finanční sektor si udržuje odolnost vůči nepříznivým šokům

Vpřed hledící vyhodnocení (potenciální zdroje rizik):

- mírně vzrostla cyklická rizika (⇒ makrobezpečnostní zpřísnění)
- rizika strukturálního charakteru stagnovala

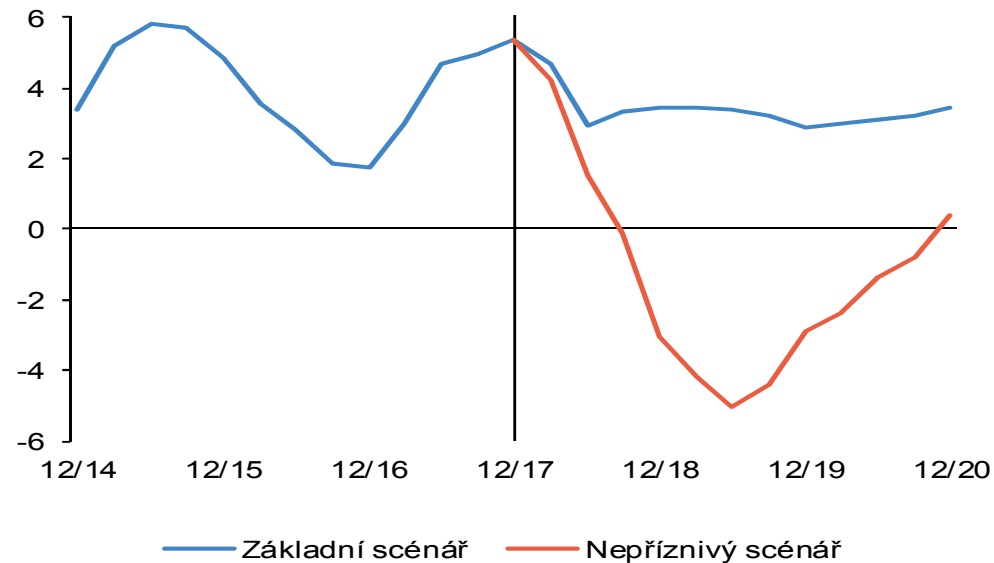
Zátěžové testy ČNB

- **Základní scénář:**
 - Založen na lednové prognóze ČNB zveřejněné v ZoI I/2018
 - Pokračuje růst české ekonomiky v letech 2018–2020
- **Zátěžový (nepříznivý) scénář:**
 - Přejde recese ve tvaru „V“ s výrazným propadem HDP
 - Skokově vzrostou výnosy vládních dluhopisů
 - Negativní vývoj způsobí růst úvěrového rizika a zapříčiní vysoké úvěrové ztráty

Zátěžový scénář popisuje „tvrdý, avšak stále možný“ („severe, but plausible“) scénář budoucího vývoje, ve kterém se projeví skutečná odolnost bankovního sektoru

Alternativní scénáře: HDP

Alternativní scénáře: vývoj růstu reálného HDP
(meziročně v %)

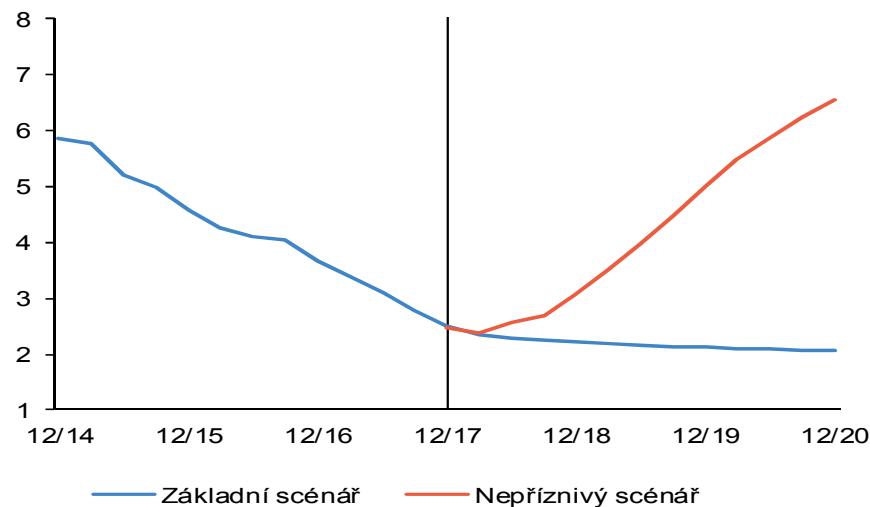
Pramen: ČNB

Zátěžový (nepříznivý) scénář zachycuje riziko zhoršení kvality úvěrového portfolia v důsledku propadu ekonomické aktivity

Alternativní scénáře: nezaměstnanost a ceny nemovitostí

Alternativní scénáře: vývoj nezaměstnanosti

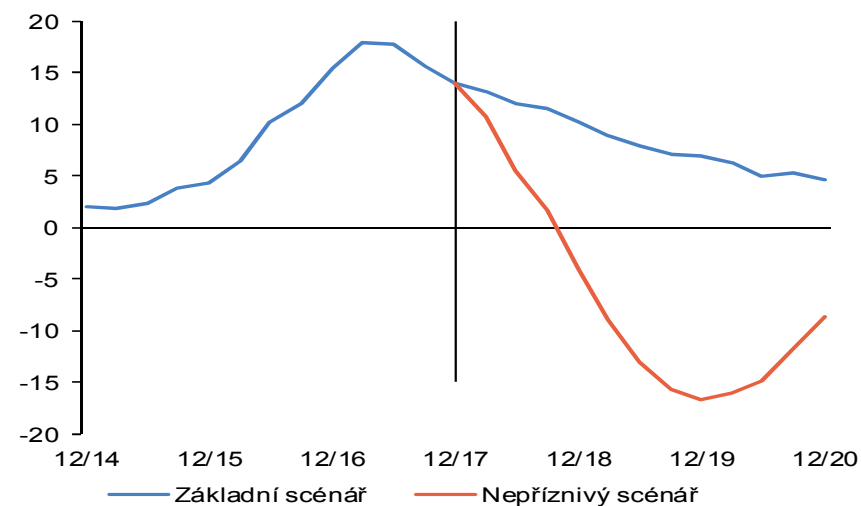
(v %)

Pramen: ČNB

Meziroční tempo růstu cen nemovitostí

(v %)

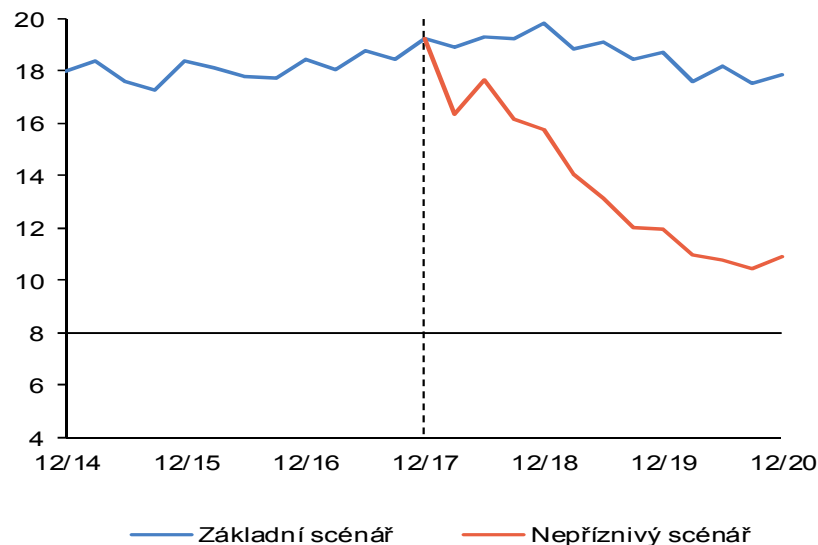

Pramen: ČNB

Nepříznivý scénář implikuje strmý růst nezaměstnanosti nad 6% a meziroční propad cen nemovitostí o více než 15%

Výsledky zátěžových testů bank

Dopad alternativních scénářů na kapitálový poměr bankovního sektoru (v %)

Pramen: ČNB, výpočty ČNB

- V *Základním scénáři* se dostává pod 8% hranici kapitálového poměru pouze jedna banka:
 - Jedná se o systémově nevýznamnou instituci
 - Potřeba kapitálu: 0,4 mld. Kč
- V *Nepříznivém scénáři* by se pod 8% hranici dostalo 12 bank:
 - Ty tvoří 16 % aktiv sektoru
 - Potřeba kapitálu dosahuje cca 26,9 mld. Kč, což je cca 0,5% ročního HDP

Zátěžové testy potvrzují odolnost bankovního sektoru

- Bankovní systém v ČR zůstává vysoce ziskový a dobře kapitálově vybavený
- Bankovní systém je odolný vůči výrazným makroekonomickým šokům a turbulencím na finančních trzích
- V zátěžovém (nepříznivém) scénáři by bankovní sektor sice zaznamenal vysoké ztráty, ale přesto by se agregátní kapitálový poměr udržel dostatečně nad 8% hranicí

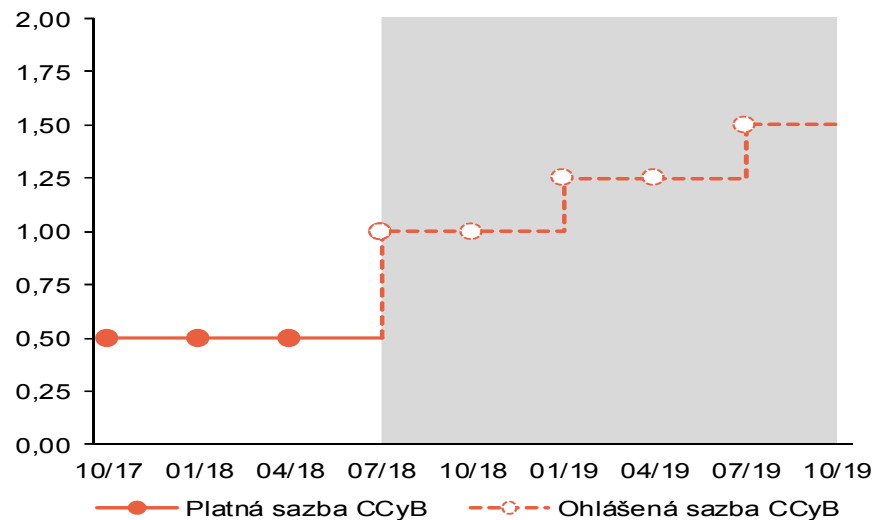
ČNB jako orgán zodpovědný za výkon makrobezpečnostní politiky i mikrobezpečnostního dohledu musí na rizika pro finanční stabilitu vznikající v dobrých časech reagovat preventivním způsobem, tj. přijímat adekvátní opatření včas

Makrobezřetnostní regulatorní opatření ČNB

Rozhodnutí o stanovení sazby proticyklické kapitálové rezervy (CCyB)

Aktuálně platná a ohlášená sazba CCyB v ČR

(v % celkového objemu rizikové expozice)

Pramen: ČNB

ČNB zvýšila sazbu proticyklické kapitálové rezervy na 1,5 % s účinností od 1.7.2019 (z aktuální sazby 1,0% platné od 1.7.2018 a sazby 1,25 % platné od 1.1.2019)

V případě pokračování rychlé úvěrové dynamiky, zvyšování rizik spojených s nákupem nemovitostí a nárůstu zranitelnosti bankovního sektoru je ČNB připravena sazbu dále zvyšovat

V případě obratu hospodářského a finančního cyklu a při rostoucím napětí na finančních trzích je ČNB připravena proticyklickou kapitálovou rezervu rychle snížit nebo zcela rozpustit

- ČNB v tuto chvíli nepovažuje za nutné měnit platné limity ukazatele LTV (maximální 90% limit LTV a agregátní 15% limit pro úvěry s LTV mezi 80 a 90%)
- Dosavadní opatření ČNB v oblasti LTV působí pozitivně:
 - Po zpřísnění limitů LTV došlo ke zpomalení růstu skutečně nových hypotečních úvěrů
 - Banky od 3Q 2017 celkově plní doporučený agregátní 15% limit LTV
 - V meziročním srovnání začaly banky při stanovování úrokových sazeb výrazněji zohledňovat rizikové charakteristiky klientů

Při zhruba 15% nadhodnocení cen bydlení, indikovaném modelem ČNB, představují stávající limity LTV z hlediska dostatečného pokrytí potenciálních rizik bankami hraniční hodnotu

- ČNB nově doporučuje, aby banky od 1. října 2018 zohledňovaly příjmy žadatele o úvěr a dodržovaly:
 - horní hranici ukazatele DTI na úrovni 9násobku čistých ročních příjmů žadatele
 - horní hranici ukazatele DSTI na úrovni 45% čistých příjmů žadatele
- ČNB respektuje, že malá část úvěrů má zvláštní charakteristiky a že striktní trvání na uplatňování stanovených horních hranic by mohlo vést k nadměrné regulatorní tvrdosti
⇒ umožňuje proto poskytovatelům pokrýt specifické případy v režimu 5% výjimky

ČNB a Ministerstvo financí ČR nadále připravují nový návrh na zavedení zákonné pravomoci ČNB stanovovat závazné horní limity pro ukazatele LTV, DTI a DSTI

- Současné doporučení ČNB není právně vymahatelné
- Cílem zakotvení nástrojů v legislativě je zajistit rovné podmínky na trhu a zabránit nekalé konkurenci mezi poskytovateli
 - V budoucnosti mohou poskytovat hypoteční úvěry v mnohem větší míře nebankovní nebo zahraniční instituce
 - Nebankovní instituce či zahraniční poskytovatelé mohou klienty bank předlužovat dodatečnými úvěry
 - Bez možnosti omezit instituce nerespektující pravidla prostřednictvím zákonných pravidel se budou banky nekalé konkurenci těžko bránit

Zákonné nástroje umožní přímou, rychlou a účinnou reakci ČNB na nedodržování pravidel prostřednictvím nápravných opatření

Děkuji za pozornost

www.cnb.cz

Jiří Rusnok
Governor

Jiri.Rusnok@cnb.cz

Tel.: +420 224 412 000